

UKRAYNA ÜLKE RAPORU

DEVREK TİCARET VE SANAYİ ODASI

2023

*** Bu Rapor T.C. TİCARET BAKANLIĞI (<https://ticaret.gov.tr/>)
Sayfasındaki veriler derlenerek bilgi amaçlı hazırlanmıştır.**

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	6
3. DIŞ TİCARET.....	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	11
EKLER:	13

1-GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Ukrayna
Nüfus	33,37 milyon
Dil	Ukraynaca
Yüzölçümü	603.550 km ²
Başkent	Kiev
Başlıca Şehirler	Kharkiv, Dnipropetrovsk, Odessa, Donetsk
Yönetim Şekli	Yarı Başkanlık tipi Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Volodimir Zelensky
Para Birimi	Ukrayna Grivnası (UAH)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Birleşmiş Milletler, Bağımsız Devletler Topluluğu, Uluslararası Para Fonu (IMF), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Avrupa Konseyi, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü, Avrasya Ekonomik Topluluğu (gözlemci statüsünde), Dünya Ticaret Örgütü, EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası), IFC (Uluslararası Finans Kuruluşu), CCC (Gümrükler İşbirliği Konseyi), ECE (Avrupa Ekonomik Komisyonu), ISO (Uluslararası Standardizasyon Örgütü).

Coğrafi Konum

Ukrayna eski Sovyetler Birliği'ni oluşturan 15 cumhuriyet içinde Rusya Federasyonu ve Kazakistan'ın ardından yüzölçümü en büyük üçüncü ülkedir.

Kuzeyde Beyaz Rusya, doğu ve kuzeydoğuda Rusya Federasyonu, kuzeybatıda Polonya, batıda Slovak Cumhuriyeti ve güneybatıda Macaristan, Romanya ve Moldova ile sınır komşusudur. Güneyinde Karadeniz ve Azak Denizi bulunmaktadır.

Ukrayna'nın %70'i alçak, %25'i yüksek ve %5'i dağlık arazidir. Ukrayna topraklarının %55'i ekilebilir arazidir.

Ukrayna'da Ocak ayındaki ortalama hava sıcaklığı; kuzey doğuda -8 °C, güney batıda -2 °C; Kırımın güney kıyılarında +4 °C'dir. Temmuz ayındaki ortalama hava sıcaklığı ise; kuzey batıda +18 °C, Kırımın güney kıyılarında +24 °C'dir. Yıllar itibariyle en yüksek hava sıcaklığı 36 °C ila 42 °C arasında, en düşük hava sıcaklığı ise -30 °C ila -40 °C arasında değişmektedir. Don olmayan günlerin sayısı kuzeyde 160, güneyde ise 250 gün kadardır.

Ülkede uzunluğu 100 km.den fazla 100 den fazla akarsu vardır. Bunların en büyükleri, Dinyeper, Dinyester, Güney Bug, Siverski Donets ve Tisa'dır. Bu nehirlerin hemen hepsi Karadeniz ve Azak Denizi'ne dökülür. Dinyeper gibi gemilerin yüzebileceği büyük nehirler

ulaşım açısından çok önemlidir. Dinyeper nehrinin uzunluğu, 981 km'si Ukrayna içinde olmak üzere toplam 2.300 km'dir.

Ukrayna'da irili ufaklı 3.000 den fazla tabii gl mevcuttur. Bunlar genellikle Polissia, Kırım ve Karadeniz kıyılarına yakın bölgelerde bulunmaktadır. Ayrıca 22.000 civarında da suni gölet bulunmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Ukrayna'nın tarihi, Kiev Rusların 9. yüzyılda kurdukları kent devletine kadar uzanmaktadır. Bu devlet 13. yüzyılda Tatarlar, daha sonra da Polonya ve Litvanya tarafından işgal edilmiş, 1654 yılında Polonya'dan kaynaklanan tehdit yüzünden Ruslarla bir Anlaşma yapılmış, ancak bu Anlaşma, ülkenin tamamen Rus İmparatorluğu'nun kontrolüne geçmesine neden olmuştur.

Modern Ukrayna'daki ilk bağımsızlık hareketleri, 1917-1921 yıllarında Rus İmparatorluğu'nun çökmesi ile ortaya çıkmış, çok kısa bir süre bağımsız kalan lke, Bolşevik İhtilali'ne karşı koyamamış ve 1922 yılında SSCB'ne dahil olmuştur. Ancak, ülkenin batısı 1939 yılına kadar Polonya'nın idaresinde kalmıştır.

Stalin'in devlet başkanlığı döneminde hızla sanayileşen ülke, büyük kömür ve demir rezervleri sayesinde 1930'lu yıllarda Sovyet sanayileşmesinde merkezi bir duruma gelmiştir. Büyük oranda köylü nüfusa sahip Ukrayna'da, Stalin'in 1932-1933 yıllarındaki uygulamaları sonucunda ortaya çıkan açlık felaketi nedeniyle milyonlarca kişi ölmüştür. II. Dünya Savaşı sırasında, milliyetçi akımlar önem kazanmıştır. Sovyet döneminde milliyetçilik akımının güçlü olduğu Ukrayna, 1980'li yılların sonuna kadar Komünist Parti tarafından sıkı bir kontrol altında tutulmuştur.

24 Ağustos 1991 tarihinde bağımsızlığını kazanan ve 24 bölgeden oluşun Ukrayna'nın Başkenti Kiev'dir. Ukrayna'nın özerk bölgesi olan Kırım 18 Mart 2014 tarihinde Rusya Federasyonu tarafından ilhak edilmiştir. Ayrıca, Ukrayna sanayisinin %15'ni, ihracatının %25'ni gerçekleştirdiği, kömür ve demir rezervlerine sahip Donbas bölgesinin büyük bölümünün kontrolü Rus ayrılıkçıların idaresine geçmiştir.

Devlet Başkanlığı, Bakanlar Kurulu ve Parlamento, lke yönetiminde söz sahibi olan üç temel organdır. Bağımsızlığını 1991 yılında ilan eden Ukrayna'nın Anayasası 28 Haziran 1996 tarihinde kabul edilmiştir.

Adli yargı sistemi  mahkemeden oluşmaktadır. Yerel mahkemeler (genel, iş, idare), Temyiz mahkemeleri (genel istinaf, ticaret, idare) ve Yargıtay'dır. En st mahkeme ise Anayasa Mahkemesi'dir. (<https://court.gov.ua/>)

Yasama görevi, Parlamento (Verkhovna Rada) tarafından yerine getirilmekte olup, 450 milletvekilinden oluşmaktadır. Görev süresi azami 5 yıldır. En son milletvekili seçimleri 2019 yılı Temmuz ayında yapılmıştır. (<https://portal.rada.gov.ua/en>)

Yürütmenin başı Cumhurbaşkanı'dır. Doğrudan halk tarafından iki turlu sistem kapsamında 5 yıl süre için seçilmektedir. En son cumhurbaşkanlığı seçimi 2019 yılı Nisan ayında yapılmıştır.

(<https://www.president.gov.ua/en>)

Nüfus ve İstihdam

2021 yılında 41,0 milyon olan Ukrayna nüfusu, IMF tahminlerine göre 2022'de 35,03 milyona, 2023 yılında 33,2 milyona düşmüştür. IMF'nin 2024 yılı nüfus tahmini ise 33,37 milyondur. Nüfusu ve aktif işgücü sayısı son on yıldır azalmaktadır. Nüfus yaşlanmaktadır. Doğum oranı da düşüş eğiliminde olup, ortalama yaşam süresi de uzamaktadır.

Nüfusun %78'i Ukraynalı, %17'si Rus, %5'i ise Beyaz Rus, Rumen, Bulgar, Kırım Tatarları ve diğerleridir. Halkın yaklaşık tamamı Hristiyan'dır. %1'lik kısmını ise Müslüman ve Yahudi nüfus oluşturmaktadır.

Ukrayna'da okuryazarlık oranı %99,7'dir.

Doğal Kaynaklar

Ukrayna, güçlü bir sanayi ülkesi, ağır sanayi ve metalürji kuruluşlarının yanı sıra kimya ve petrokimya endüstrisine de sahiptir. Ukrayna, ileri teknoloji (hi-tech) gerektiren uçak, helikopter, gemi, tank yapan hatta uzay çalışmalarına katkıda bulunan, uzay teknolojisine sahip dünyadaki 5 ülkeden biridir.

Ukrayna, özellikle maden yatakları ve doğal kaynaklar açısından oldukça zengindir. Ülkede petrol ve doğal gaz rezervleri büyük ölçüde azalmış olmasına rağmen 56 bin varil/gün'lük ham petrol üretimi ve 39 trilyon feet³ kanıtlanmış doğalgaz rezervine sahip olan Ukrayna, demir cevheri, titanyum, nikel, manganez, madensel tuzlar kömür, hidroelektrik ve nükleer yakıt hammaddesi olarak diğer önemli enerji kaynaklarına da sahiptir.

Ukrayna hem rezervlerinin büyüklüğü bakımından hem de aralığı bakımından dünyanın en önemli maden üreten ülkelerinden biridir. Ukrayna'nın 47,1 milyar tonluk kömür rezervi, 28 milyon ton demir cevheri, 3 milyon ton manganez cevheri, 1,5 milyar ton tebeşir ve kireçtaşı rezervi olduğu tahmin edilmektedir.

2-GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	160,52	177,2	188,94	193,6	202,56	214,3	227,05	239,23
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	-29,1	5,0	3,2	6,5	5,0	4,5	4,3	4,2
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	4 583	5 337	5 663	5 642	5 774	5 983	6 304	6 649
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	20,2	12,9	6,4	7,6	6,2	5,2	5,0	5,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	5,0	-5,5	-5,7	-8,2	-7,0	-5,1	-5,0	-4,5
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	24,5	19,1	14,5	13,8	11,6	10,4	9,2	8,8
Nüfus (milyon)	35,03	33,2	33,37	34,32	35,08	35,82	36,02	35,98
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	78,4	82,9	94	96,7	95,9	93,8	91,2	88,2

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: IMF

Ukrayna gelişmekte olan bir serbest piyasa ekonomisi olarak tanımlanmaktadır. Ukrayna diğeri BDT ülkelerinde olduğu gibi ağır sanayiye dayalı bir ekonomi miras devralmıştır. Ülke ekonomisinin yeniden yapılandırılmasında ve reformlarda gecikmeler olmuş, özelleştirme ve yabancı sermaye girişi diğeri BDT ülkelerine göre yavaş gelişmiştir.

Çelik gibi emtia fiyatlarına ve dış finansmana bağımlı bir ekonomik yapıya sahip olan Ukrayna, küresel ekonomik ve mali krizden en fazla etkilenen ülkelerden biri olmuştur.

2013-2014 döneminde Rusya ile yaşanan ikili siyasi sorunlar ve diğeri iç siyasi sorunlardan olumsuz etkilenen ekonomi, 2014 yılında %6,5 ve 2015 yılında %9,7 küçülmüştür. Sonraki yıllarda küçük çaplı büyüme rakamları ortaya koyan Ukrayna ekonomisi, Rusya'yla yaşanan savaşın etkisiyle 2022 yılında %29,1 oranında daralmıştır. 2023 yılında %5,0 oranında büyüme kaydeden Ukrayna ekonomisi, IMF tahminlerine göre 2024 yılında %3,2, 2025'te ise %6,5 oranında büyüyecektir.

Ülkenin doğusundaki Luhansk ve Donetsk bölgelerindeki çatışmalar birer sanayi bölgesi olan Ukrayna'nın doğusundaki kesimlerde ciddi ekonomik sorunlar ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, ekonomisinin %3'lük bölümünü oluşturan Kırım'ın Rusya'ya katılması sonrasında AB'nin bu dönemde Rusya'ya uygulamaya başladığı yaptırımlar da Ukrayna'nın dış talebinde önemli sorunlar yaratmış, Rusya ile yaşanan çatışmalar ülkenin en önemli ticari partneriyle ilişkilerini çok düşük seviyelere indirmiştir. Ukrayna'yla Rusya arasında 2022 yılının şubat ayında başlayan sıcak çatışma/savaş, hem Ukrayna'nın hem batılı ülkelerin Rusya'yla ticari ilişkilerini kopma noktasına getirmiş, başta bölge ülkeleri olmak üzere, tüm dünyada ciddi ekonomik sıkıntılara yol açmıştır.

Ukrayna ekonomisinde verimliliğin artırılması, haksız rekabetin önlenmesinin geliştirilmesi, kamusal faaliyetlerde şeffaflık ve özelleştirme iş/finans dünyasının başlıca beklentileri arasındadır.

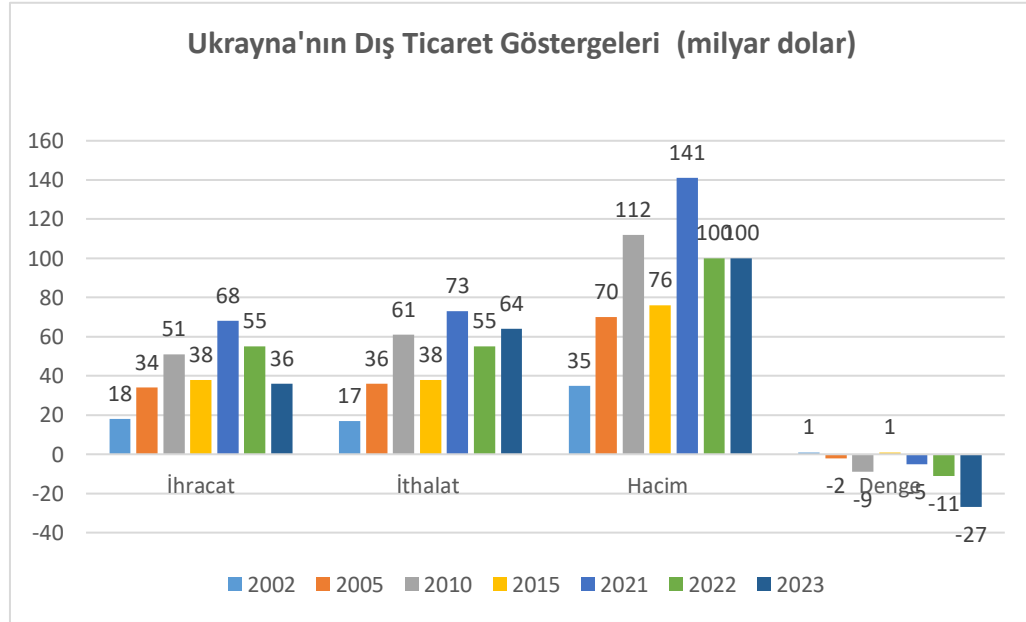
IMF verilerine göre GSYİH, 2021 yılında cari fiyatlara göre 199,8 milyar dolar, 2022’de 160,5 milyar dolar ve 2023’te 177,2 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. IMF tahminlerine göre GSYİH’nin 2024 yılında 188,9 milyar dolar olması beklenmektedir. Cari fiyatlarla 2021 yılında 4.874 ABD doları olan kişi başına düşen gelir, 2022 yılında 4.583 ABD dolarına gerilemiş, 2023 yılında ise 5.337 ABD dolarına yükselmiştir. IMF tahminlerine göre kişi başına düşen gelir, 2023 yılında 5.663 dolara yükselecektir.

2022 yılında %20,2 olan tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranı, 2023 yılında %12,9’a gerilemiştir. 2024 yılı için gerçekleşmesi beklenen yıllık enflasyon oranı %6,4’tür. Cari ödemeler dengesinin GSYİH’ye oranı 2022 yılında %5,0 oranında fazla vermiş, 2023 yılında ise %5,5 oranında açık vermiştir. IMF tahminlerine göre cari ödemeler dengesinin GSYİH’ye oranı, 2024 yılında %5,7 açık olarak gerçekleşecektir.

3-DİŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

2023 yılı rakamları değerlendirildiğinde Ukrayna’nın toplam dış ticaret hacminin 99,8 milyar dolar olduğu görülmektedir. Buna göre Ukrayna’nın ihracatı 2023 yılında 36,2 milyar dolar, ithalatı ise 63,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ukrayna’nın ihracat yaptığı başlıca ülkeler şunlardır: Polonya (%13,2), Romanya (%10,4) ve Çin (%6,4). Ülkenin ihracatında Türkiye %6,5 payla 4. sıradadır.

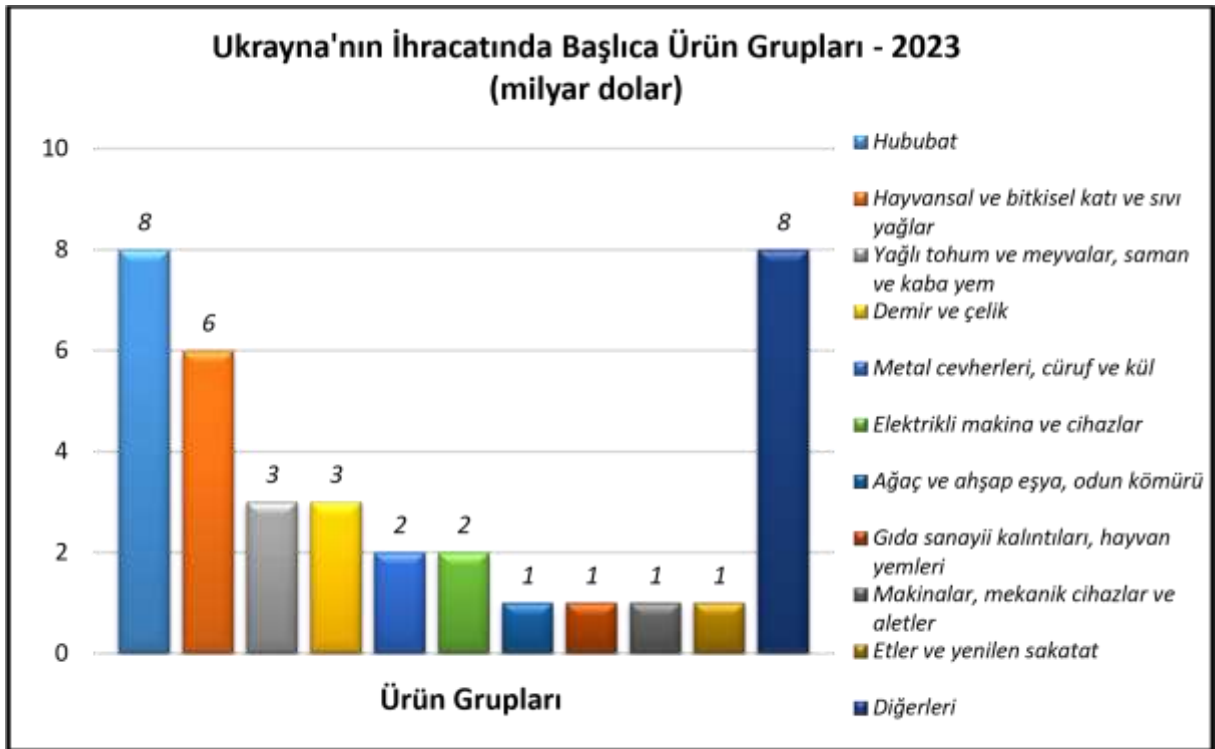
Ülkenin 2023 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: Bitkisel yağlar (%13,8); mısır (%13,7); buğday ve mahlut (%8,1); demir cevheri ve konsantreleri (%4,9) ve soya fasulyesidir (%3,5)

2023 yılında %15,1 oranında artan ithalatta başlıca ülkeler arasında: Çin %16,4 payla ilk sırada, Polonya %10,3 ile 2. sırada, Almanya %8,0 ile 3. sırada ve Türkiye %7,4 ile 4. sırada yer almaktadır.

2023 yılında ithal ettiği başlıca ürünler ise: İşlenmiş petrol ürünleri (%12,3), otomobiller (%6,4); petrol gazları (%3,); tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (%2,7); telefon cihazları (%1,8) ve traktörlerdir (%1,3).

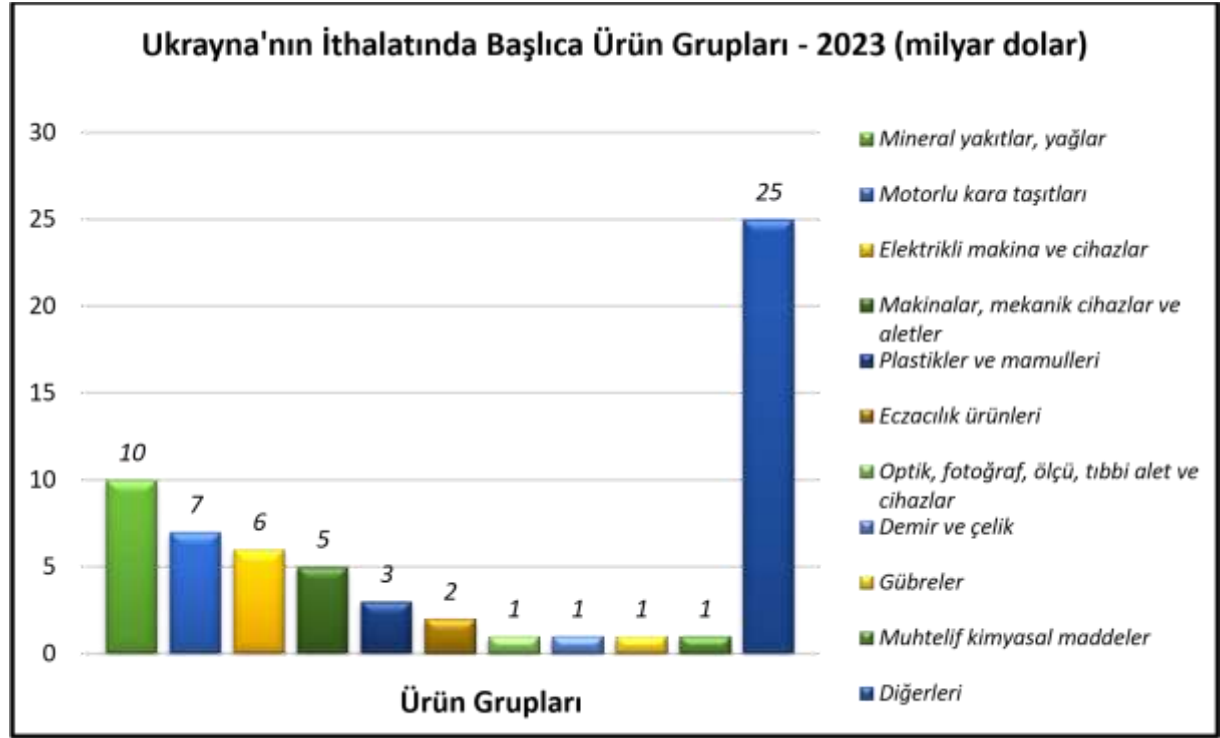
Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

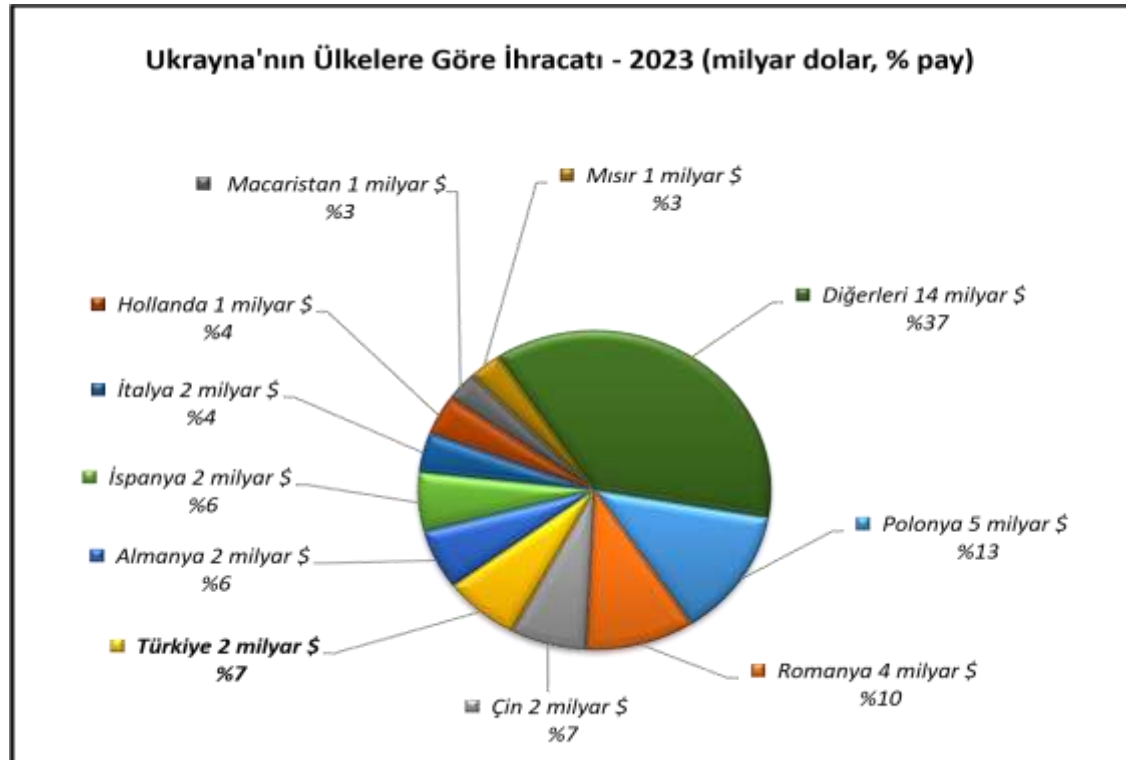
Kaynak: Trademap

İthalat

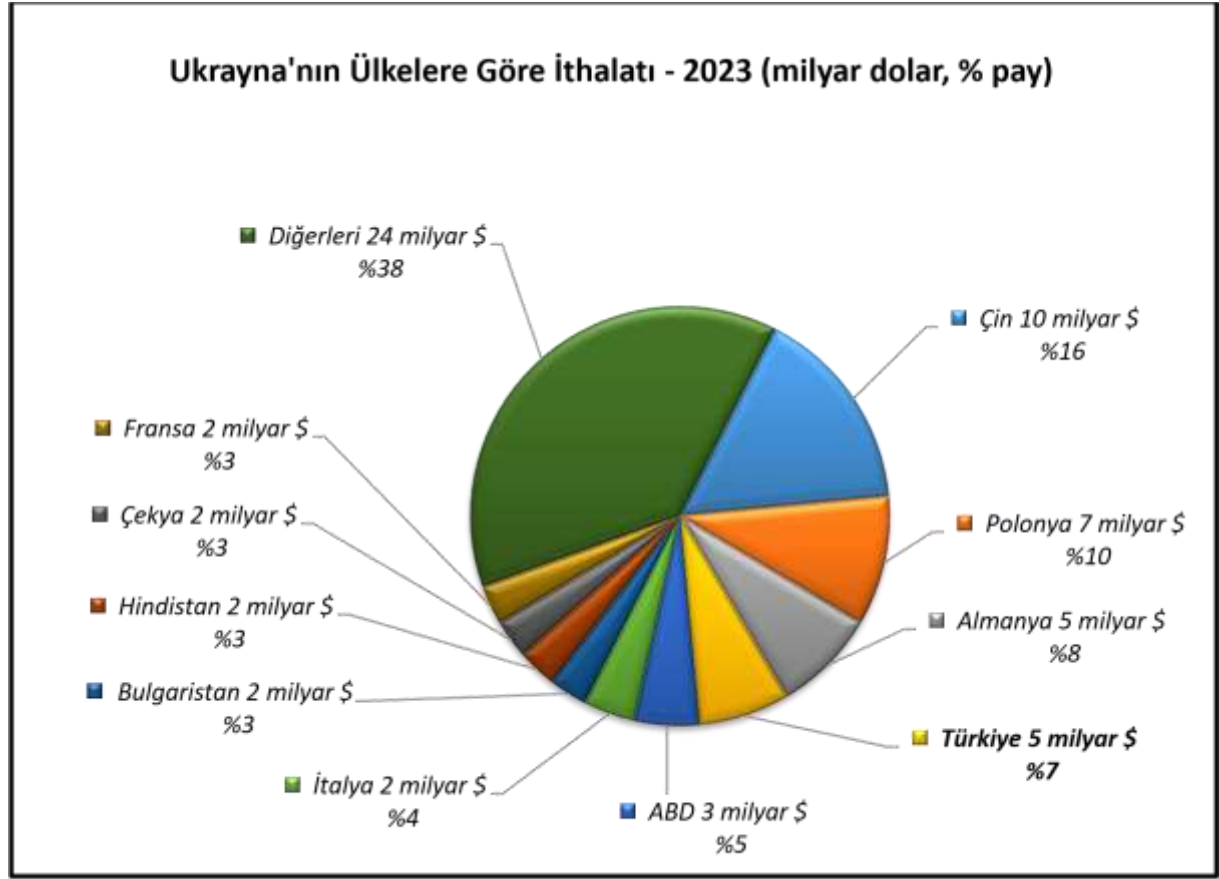

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

İthalat

Kaynak: Trademap

4-DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

19 Mart 1996 tarihinde Ukrayna Parlamentosu, Yabancı Yatırımlar Kanunu'nu kabul etmiştir. Ukrayna kanunları uyarınca kurulan ve kuruluş sermayesinde yabancı yatırım payı en az %10 olan şirket ve yatırımlar ‘‘yabancı sermaye yatırımı’’ sayılmaktadır. Ukrayna'da ekonomik ve ticari faaliyetlerde bulunan yabancı yatırımcılar, Ukrayna Kanunlarında ve Ukrayna'nın uluslararası anlaşmalarında aksi belirtilmedikçe, Ukraynalı kişilerin sahip olduğu hak ve sorumluluklara sahiptir. (<https://investmentpolicy.unctad.org/investment-laws/laws/253/ukraine-law-onhttps://investmentpolicy.unctad.org/investment-laws/laws/253/ukraine-law-on-the-regime-of-foreign-investments>)

Ukrayna'da yabancı sermaye yatırımları millileştirmeye tabi değildir. Devlet organları, tabii afet, kaza, salgın hastalık ve salgın hayvan hastalığı durumlarında tahliye tedbirlerinin alınması durumları haricinde yabancı yatırımları istisna edemez.

Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	247	4 334	4 000	3 500	4 000	4 300	4 500
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	0,15	2,43	1,90	1,30	1,30	1,30	1,10
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	41 410	45 744	49 744	53 244	57 244	61 544	66 044
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-34	-129	-200	-230	-240	-240	-240
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	7 126	7 255	7 455	7 685	7 925	8 165	8 405

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: EIU

TÜRKİYE ile TİCARET

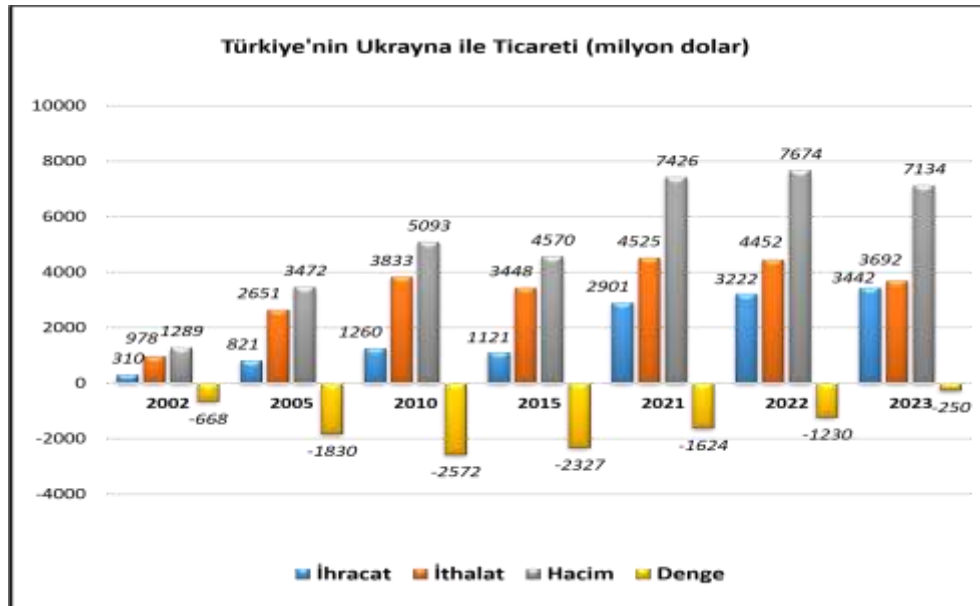
Genel Durum

2023 yılında Ukrayna'ya ihracatımız bir önceki yıla göre %6,8 artış göstermiş ve 3,4 milyar dolar olmuştur. 2023 yılında ülkeden ithalatımız ise bir önceki yıla göre %17,1 oranında azalarak 3,7 milyar dolar olmuştur.

Ülkemizin Ukrayna'ya ihracatındaki başlıca ürünler: İşlenmiş petrol ürünleri; jeneratörler; demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri; turuncgiller ve domates olarak sıralanmaktadır.

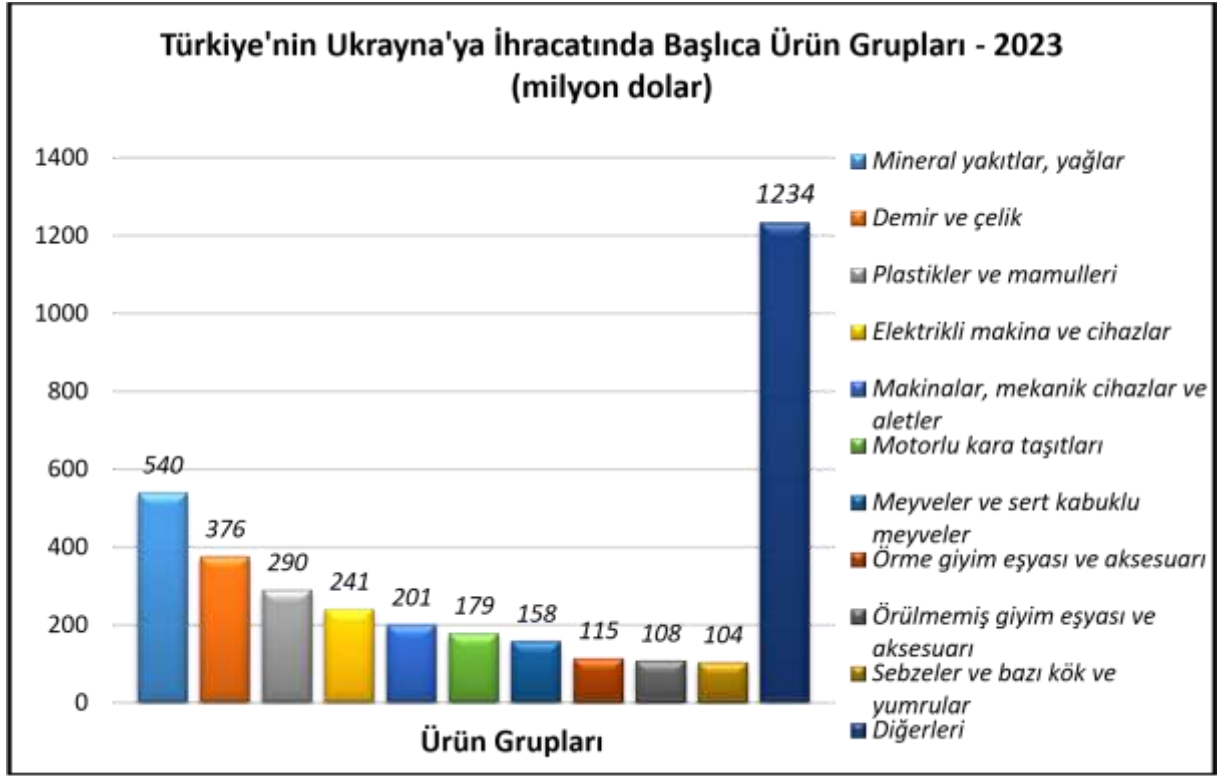
2023 yılı baz alındığında Ukrayna ile ticaretimizde ülkemizin 249,7 milyon dolar dış ticaret açığı verdiği gözlenmektedir.

Türkiye-Ukrayna Dış Ticareti

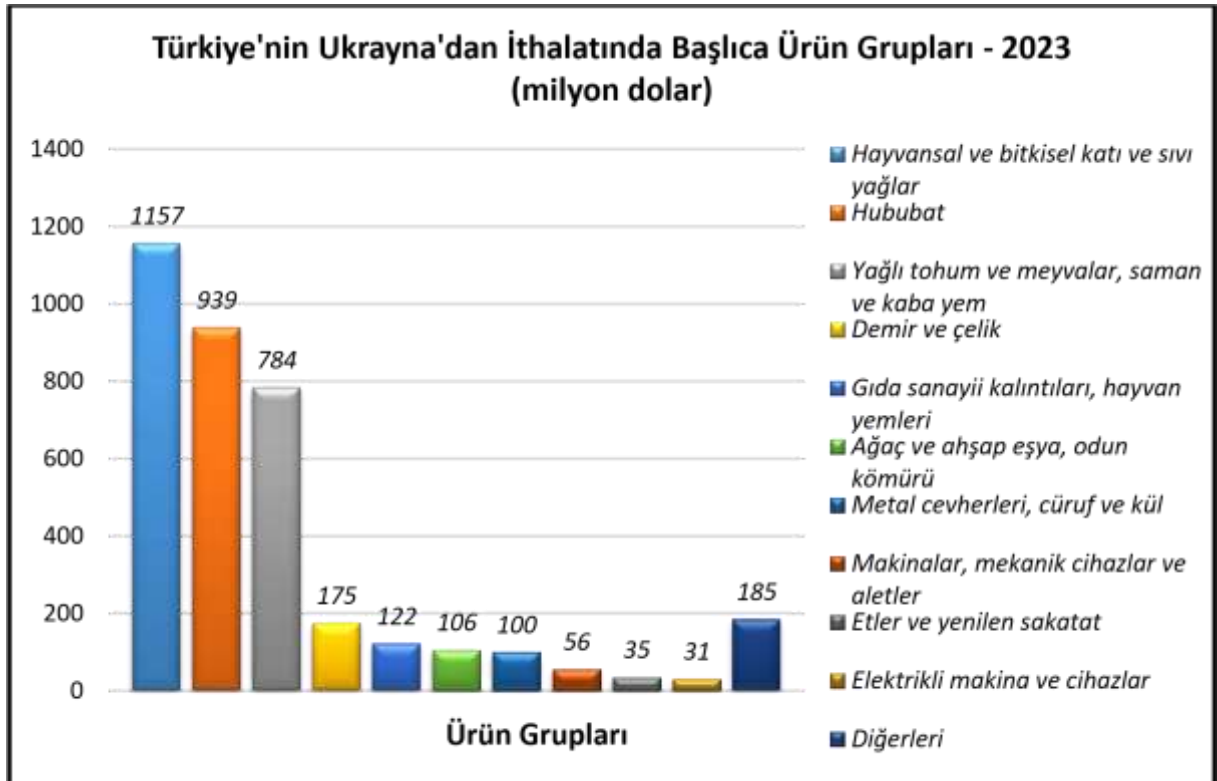
Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Ukrayna'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Ukrayna'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

EKLER:**EK-1: Ukrayna'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		68 072 095	44 443 214	36 185 539	100	-18,6
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	6 387 643	5 492 560	5 006 916	13,8	-8,8
1005	Mısır	5 892 656	5 992 448	4 966 263	13,7	-17,1
1001	Buğday ve mahlut	5 074 783	2 678 054	2 940 949	8,1	9,8
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	6 899 810	2 913 579	1 766 906	4,9	-39,4
1201	Soya fasulyesi	605 923	865 428	1 281 131	3,5	48
1205	Rep veya kolza tohumları	1 690 866	1 551 024	1 168 464	3,2	-24,7
2306	Bitkisel yağların üretiminden (23.04-05' hariç)arta kalan küspe ve katı atıklar	1 280 145	775 408	971 418	2,7	25,3
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	716 316	858 856	799 551	2,2	-6,9
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	1 588 372	1 328 189	796 801	2,2	-40,0
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	4 093 091	1 191 279	608 503	1,7	-48,9
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	3 734 538	1 008 926	582 606	1,6	-42,3
7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	642 039	627 035	524 583	1,4	-16,3
7201	Dökme demir (pik demir) ve aynalı demir (kütle, külçe, blok veya diğer ilk şekillerde)	1 642 588	638 727	471 467	1,3	-26,2
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	456 528	379 189	410 446	1,1	8,2
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	694 646	479 187	406 002	1,1	-15,3

Kaynak: Trademap, Ukrayna Verileri

EK-2: Ukrayna'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		72 842 535	55 224 068	63 561 928	100	15,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	5 625 851	8 661 386	7 831 440	12,3	-9,6
8703	Otomobiller	4 417 349	2 947 740	4 062 724	6,4	37,8
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	4 352 484	2 112 120	1 901 123	3,0	-10,0
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar	2 181 011	1 550 702	1 722 822	2,7	11,1
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1 338 911	1 015 578	1 154 195	1,8	13,6
8701	Traktörler	794 057	792 606	830 762	1,3	4,8
3808	Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici, sürgünleri önleyici, bitkilerin büyümesini düzenleyici ürünler	1 053 182	912 113	830 571	1,3	-8,9
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	550 460	421 206	747 809	1,2	77,5
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	861 308	638 046	739 875	1,2	16,0
8502	Jeneratörler	195 597	688 511	706 953	1,1	2,7
3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	971 633	401 910	588 782	0,9	46,5
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	631 347	404 739	574 840	0,9	42,0
3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	547 147	338 379	550 286	0,9	62,6
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	622 194	377 056	514 465	0,8	36,4
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	574 507	409 027	502 928	0,8	23,0

Kaynak: Trademap, Ukrayna Verileri

EK-3: Ukrayna'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		68 072 095	44 443 214	36 185 539	100	-18,6
1.	Polonya	5 227 396	6 694 964	4 758 619	13,2	-28,9
2.	Romanya	1 543 445	3 904 664	3 764 679	10,4	-3,6
3.	Çin	8 003 558	2 489 547	2 406 413	6,7	-3,3
4.	Türkiye	4 142 634	2 947 347	2 368 623	6,5	-19,6
5.	Almanya	2 866 372	2 270 441	2 019 698	5,6	-11,0
6.	İspanya	1 677 242	1 577 491	2 008 232	5,5	27,3
7.	İtalya	3 471 151	1 653 712	1 537 213	4,2	-7,0
8.	Hollanda	2 262 530	1 544 168	1 490 815	4,1	-3,5
9.	Macaristan	1 622 071	2 276 908	1 184 826	3,3	-48,0
10.	Mısır	1 944 557	807 992	1 085 021	3,0	34,3
11.	Slovakya	999 275	1 510 434	1 073 667	3,0	-28,9
12.	Çekya	1 414 528	1 254 210	996 013	2,8	-20,6
13.	Bulgaristan	835 271	1 427 093	904 608	2,5	-36,6
14.	Moldova	864 217	926 112	818 867	2,3	-11,6
15.	Litvanya	576 903	664 169	628 160	1,7	-5,4

Kaynak: Trademap, Ukrayna Verileri

EK-4: Ukrayna'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		72 842 535	55 224 068	63 561 928	100	15,1
1.	Çin	10 981 713	8 658 732	10 441 799	16,4	20,6
2.	Polonya	4 962 489	5 486 777	6 577 267	10,3	19,9
3.	Almanya	6 284 269	4 561 237	5 061 599	8,0	11,0
4.	Türkiye	3 260 264	3 359 738	4 722 998	7,4	40,6
5.	ABD	3 337 880	2 175 601	2 866 873	4,5	31,8

6.	İtalya	2 678 034	1 800 619	2 280 269	3,6	26,6
7.	Bulgaristan	542 296	2 054 220	2 221 271	3,5	8,1
8.	Hindistan	961 273	1 681 987	1 882 475	3,0	11,9
9.	Çekya	1 480 803	1 538 378	1 789 389	2,8	16,3
10.	Fransa	1 765 532	1 232 001	1 759 941	2,8	42,9
11.	Slovakya	923 214	987 217	1 676 836	2,6	69,9
12.	Romanya	796 434	1 503 336	1 566 531	2,5	4,2
13.	Macaristan	1 571 020	1 021 095	1 387 572	2,2	35,9
14.	Yunanistan	495 615	755 943	1 374 108	2,2	81,8
15.	Litvanya	1 290 895	1 321 269	1 300 020	2,0	-1,6

Kaynak: Trademap, Ukrayna Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Ukrayna'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		2 900 955	3 222 328	3 442 034	100	6,8
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	348 683	499 363	526 176	15,3	5,4
8502	Jeneratörler	12 466	132 670	152 625	4,4	15,0
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	3 322	31 216	122 637	3,6	292,9
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	103 275	72 719	112 151	3,3	54,2
0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	92 317	84 196	100 961	2,9	19,9
0702	Domates (taze/soğutulmuş)	39 989	44 669	63 874	1,9	43,0
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	5 349	26 645	58 640	1,7	120,1
1511	Palm yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	0	42 328	49 950	1,5	18,0
6006	Diğer örme mensucat	27 978	27 135	45 477	1,3	67,6
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	37 511	29 492	44 952	1,3	52,4

3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)	13 721	7 090	42 078	1,2	493,5
7209	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği > 600 mm, soğuk haddelenmiş, kaplanmamış)	5 356	9 279	41 166	1,2	343,6
7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	25 064	28 537	38 523	1,1	35,0
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	27 651	111 392	37 271	1,1	-66,5
8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	19 953	41 003	36 919	1,1	-10,0

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Ek-6: Türkiye'nin Ukrayna'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		4 524 675	4 451 867	3 691 683	100	-17,1
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	58 647	970 454	1 156 723	31,3	19,2
1001	Buğday ve mahlut	471 364	719 333	730 054	19,8	1,5
1201	Soya fasulyesi	180 598	420 992	548 217	14,9	30,2
1206	Ayçiçeği tohumu	41 321	416 146	202 918	5,5	-51,2
1003	Arpa	240 362	156 521	149 552	4,1	-4,5
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	269 428	103 484	89 471	2,4	-13,5
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	32 157	35 941	88 928	2,4	147,4
2306	Bitkisel yağların üretiminden (23.04-05' hariç) arta kalan küspe ve katı atıklar	87 234	61 464	69 188	1,9	12,6
7202	Ferro alyajlar	215 365	45 719	60 835	1,6	33,1
1005	Mısır	218 801	472 510	59 352	1,6	-87,4
7201	Dökme demir (pik demir) ve aynalı demir (küttele, külçe, blok veya diğer ilk şekillerde)	166 823	84 889	50 861	1,4	-40,1
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	535 839	117 100	43 113	1,2	-63,2
2302	Hububat ve baklagillerin kepek, kavuz ve diğer kalıntıları	109 962	35 832	39 057	1,1	9,0

0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	20 647	34 812	34 615	0,9	-0,6
1205	Rep veya kolza tohumları	0	45 966	29 540	0,8	-35,7

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri